

ԵԱՐԵՎԱՆԻ

ՊԱՏԿԵՐԱՁԱՐԴ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Ե 1

ՕՐԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 10

ԳԻՆ 50⁰ ՓԱՐԱՅ

1913 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՏԻԱՐ Ա.Ն.ՑՈՒՆ ՅԱՎ.ՍԵՓԵԱՆ

Խղիպտոսի champion վազողը

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԵՅՔԸԸՐ (BAKER)

ԲԵՐԱ-ԹԵՔՔԵ-ՊՈԼԻՍ

ՄԱՐԴԻ ԵՎ ԱՆԳԻԼԻԱԿԱՆ ԽՈՂԵՐՈՒ ՃԻԽԱ.

Առողջութիւնը մարզաներու միջոցաւ
Մարմինը զարգացնող ալբերներ եւ խուզուէ գործիքներ

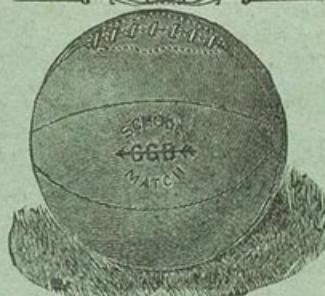
Ֆուրպօլներ — Կաշիներ — Օդասու գործիքներ — Սուլիչներ — Սրոհ
Տափաներ — Կօչիկներ եւ Շապիկներ

“SANDOW,,ի

Էլիբանսիօր գործիքներ

Կուրծիք զօրացնելու

համար

“SANDOW,,ի

Քառվուէ գործիքներ

Մարմինը զօրացնելու

համար

Սուսերամարտութեան համար սուրեր և յարակից մասերը
“SANDELL-GRAY,,ի քառչուէ գործիքը,
մարմնայ համար

Ամենէն կատարեալը, Ամենէն նորը բոլոր նմանօրինակ գործիքներուն
Թէնիսի, Քրիքերի, Հօֆիի եւ Կոլֆի առարկաներ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Տարեկան կանխիկ՝ թուրքիա 15 դրուշ, Արտասահման՝ 5 ֆրանգ

Հասցե՝

[մարտնամարզ] յէն վոլո խան նոմը 19 ճրսաւտ բանե զօ

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ

Եկեղի Վոլո խան, թիւ 19, Պահէ Դարու, Կ. Պոլիս

Rédaction de la revue MARMNAMARZ

Yeni Volto Han, N. 19, Bagħtché Kapou

CONSTANTINOPLE

ՍԱՍՅՈՒԾ ՀՐԱՍՈՒՄԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԱԽԱՍՏԱՐԴ պատկերազարդ զբական և
գեղարուեստական տարեգիրք Ա. տարի
(1914).—Կազմեցին Դանիէլ Վարուժան և
Յ. Ճ. Սիրունի, հրատարակութիւն «Եփ-
րատ» գործակալութեան։ Տպագրութիւն
0. Արդուման։

Այս իր տեսակին մէջ միակը եղող ճռիս
հատորին գինն է մի միայն 15 դրուշ,
գաւառ՝ 18 դրուշ, արտասահման՝ 4
ֆրանգ։

Կեդրոնատեղի՝ «Եփրատ» գործակալու-
թիւն, 72. Պապը Ալի ճատաէսի կ. Պոլիս։

ԱՄԵՆՈՒԽՆ ՏԱՐԵՑՅՈՅՑԼ, 8րդ տարի։
— Կազմեց Թէոդիկ, հրատարակութիւն
և տպագրութիւն Առեւարական նոր տպա-
րանի, Զագմաքճըլար կ. Պոլիս։

Այս իրապէս հայ տարեցոցերու իշ-

խանը կոչուած գիրքը կարմէ 12 դրուշ,
գաւառ՝ 15 դրուշ, Արտասահման՝ 3 ֆր-
անգ։ Փնտուել ամէն կողմ։

ԳԻՂՂԱՏՆՏԵՍՍԻ ՏԱՐԵՑՅՈՅՑԼ։— Կաղ-
մաց Հմայեակ Արամեանց, որ արդէն
Դիւղատնեսի հրատարակութեամբ յոյժ
կարեւոր պակաս մը կը լրացնէ հայ գիւ-
ղացին համար։ տարեցոցին գինն է 8
դրուշ, արտասահման՝ 2,50 ֆրանգ։

Հասցէ՛ Շահագ, Հասցէ՛ Ռէդ. «Gohag,,

B. P. Centrale 126, Constantinople

ԿԻԿՈՒ ՏԱՐԵՑՅՈՅՑԼ, Դ. տարի։ —
Պատրաստեց Գրիգոր Թորոսեան, հրատա-
րակութիւն «Կիկօ» ազգ կրդիծաթերթի.
տպագրութիւն Նշան-Պապիկսան, գինն է
է 5 դրուշ, գաւառ՝ 6 դրուշ, փնտուել ա-
մէն կողմ։

CUNARD LINE — “ԳԻՒՆԱՐՏ ԼԱՅՆ”

Անգլիական շոգենաւային հսկայ ընկերութիւն

ԲՆԱԿ ՄԷՇ

Լիվրիոնիի — Թրիէլիսթիի — ԲԱՐԲԱՍԻ — ՆԱՓՈԼԻԻ

ԵԿ

ՆԻԿ ԵՕՐՖԻ

Առաջին և երկրորդ կարգի առմասակներ գոհացուցիչ գիներով։ իսկ երրորդ կարգի
գաղթականութեան) ճամբորդողներու ալ աւելի զեղչեալ գիներ։

Ամերիկայ ճամբորդողներու ջերմապէս կը յանձնարարուի, դիմել սոյն ընկե-
րութեան։

Ղալաթիոյ Քարափին վրայ, Գարա Մուսրաֆա փողոց, թիւ 94

WALTER SEAGER ET CO. F

ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅՑՔ ԹՈՒՄԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վաւերացուած Ազգ. Կեդրոնական Վաշչուրեան Ռևումնական Խորհուրդին
Պատկերազարդուած Է. ՄԱՄՊՈՒՄԻ կ կողմէ

Պիս կ կարելի եղածին յափ իից ուսուցանել,
ՆԵՍՆԱՍՈՅՆ եւ կարելի եղածին յափ շատ գտնել տալ:

Հ. ՍԲԷՆՍԸՐԸ

ՄԱՆԿԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆԻՐՈՒ ԳԵՐԱՅՑՔ Մանկապարտէզներու գիրքը, որով կարելի է այբու-
րէնը չի ճանչող տղոց հաշուել սորվեցնել. կը պարու-
նակէ նաև ուղեցոյց մը դասառուներուն համար. — Էջ 114. Գին 3 դր:

ՏԱՐՐՈՒԱՅՈՒ ԸՆԹԱՅՑՔ Առաջին մասին մէջ մինչև 100 և երկրորդին՝ մինչև
1000 թիւերու մշակումը. նախական գաղափար կո-
տորակներու և երկրաչափական չեւերու ու մարմիններու. — Էջ 206. Գին 5 դր:

ՄԻԶԻՆ ԸՆԹԱՅՑՔ Կը պարունակէ 5600է աւելի խնդիրներ և վարժութիւն-
ներ, նաև ուսուուած գործնական և ազգային կեանքք, ինչպէս
նաև գործնական երկրաչափութեան ամփոփ մաս մը. — Էջ 326. Գին 8 դր:

ԲԱՐՁՐՈՒԳՈՅՆ ԸՆԹԱՅՑՔ Կը պարունակէ նաև գործնական երկրաչափու-
թեան պիտանի ամէն համօթութիւնները, ինչպէս նաև
վաճառականական գիտելիքներու և առմորակալութեան ամփոփ մաս մը. Կուտայ նաև
գիտական ասացուած քննորու տաճկերիններու ու գաղլերինները. — Էջ 577. Գին 15 դր:

« . . . Պ. Պ. Ասրումիի բուաբանուրեան ամբողջական դասրերացը՝ շատ լաւ ու
տամարածուկն դասակարգուած եւ բուն յափացիսական ոռով խմբագրուած, կատարելա-
պիս օքանաւ աշխարհուին մըն է, շատ յարմար ազգային վարժարանաց մէջ զործածուե-
րու եւ արժանի ամէն գովասիք . . . »

Կեդր. Ռւումն. Խորհրդայ ուղղուած

Խամակէ մը, 24 Մեպա. 912

Դօվիչի Ռուսութեան

Օսմ. Համալսարանի Մարենարիսաի Բրօքիւկօր

Ասպէս Պատւոյ Լեզենին

« . . . Զերմափի կը շնորհաւունեմ Պ. Պ. Ասրումին իր այս զործին համար, որ իր
նշանակիլի առանձուրիսներով, իր մանկավարժական լաւ լիրունուած եւ լաւ կիրա-
կուած սկզբունքներով ու դիւրուսոյ մերուով՝ մեր լաւագոյն դասագրեաւու շարժին մէջ
կուգայ դասուիլ . . . » :

Ա Զ Ա Տ Ա Մ Ա Ր Տ , Թիւ 1283

Մարտիրոս Նալպանեան

Տորոր ի Գիտուրին Լոզանի Համալսարանին

« . . . Խորապի համոզում դոյցուցած եմ քի Պ. Պ. Ասրումիի այս զործը, իր բո-
րուշին նոր ողիովը, արժիք մը ներկայացնող ազգային սակաւարի դասագրեաւու շարժին
մէջ մեծ պակաս մը լրացներու կողուած է . . . » :

Ժ Ա Մ Ա Ն Ա Կ , Թիւ 1547

Եռիմանեն Մուրատեան

Ռւումնից Զափական Գիտուրեանց

« . . . Այս զիրքը, իր բացաւուրիսներով, էկ քի միայն աշակերտներուն մեծապիս
օցակար եղած է, այս նոյն իւն դասառուաց: Այն աշակերտները որ այս դասագրեաւուն
միջոցաւ բուաբանուրին եւ զործական երկրաչափուրին պիտի սովորին, երախազիսու-

թիւ Զ Ա Ն Դ Ի Ո Ն

Թիւ 5149

Ցուկոր Ն. Պոյանեան

Երկրաչափ-Ռւումնից Զափական Գիտուրեանց
Նախկին Տնօքէն Օսմ. Համալսարանի Գիտութեանց ճիւղին

ԱՐՄԵՆԻԱՐՁ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԵԿ

ՕՐԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ — ԲԻՒ 10

ԳԻՆ 50 ՓԱՐԱՑ

1913 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ԶԱԻԵՆ ՊԱՏՐԻԱՐքԸ

Օրաբերքերը արդեն նորմեսիր Պատրիարքին ընտրութեան եւ յարակից ձեւակերպութիւններուն մասին անհրաժեշտ տեղեկութիւնները օրը օրին տուին, եւ մենք՝ նպատակ չունինք ատոնց վերջումը ընել այս սիւնակներուն մէջ։

Մենք նորմեսիր Պատրիարքը Հայ ազգին ու մանաւանդ՝ Հայ երիտասարդութեան պիտի ծանօթացնենք իր մարմնացուցած արժանիքներուն մեցին մոռցուած այն մէկ հատ արժանիքովը՝ որ այս թերքին հետապնդած իտեղի իրենց աշխատական դաւանողներուն համար մեծապէս ուրախառիք պիտի սլայ զիսնալ։

Արդարեւ, շատ ու շատեր ըստի թէ նորմեսիր Պատրիարքը լեզուազէս ու վարչազէս է, ընկերային եւ պարզասէր է. կորովայից ու գորովայից է, ջանասէր է, իղձամիս ու կորուկ է, վերջապէս իրաւամբ ըստդներ ալ զժոնուեցան թէ ամ ազգասէր է ու կը մարմնացնէ այն բոլոր պայմանները՝ որոնք կը պահանջուին Հայ ժողովուրդին խղճին ձայնով ընդունող Պատրիարքէ մը։ Այս ամենը շատ բարի։

Եթէ Պատրիարքին այս բոլոր առաւելութիւնները պիտի ծառայեն զինքնը առ յաւես սիրելի ու յարգելի դարձնելու Հայ ժողովուրդին, այն Հայ ժողովուրդին որ աշխարհի վրայ ամեննեն շուտ կը ձանձրանայ սիրելի եւ ատելի, ու եթէ նորմեսիր Պատրիարքին վերոյիշեալ յատկութիւնները գրաւականներ են Հայ ազգին վայելելիք բարօրութեան ու յա-

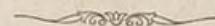
ուազիմուրեան մասին, մենք աւ ահա՛ կուգանք Հայ ազգին աւետելու իր Պատրիարքին ուրիշ մեկ արժանիքը, որ յի կրնար աննշմար մնալ, որովհետեւ ան իմբին մարմնացումն է շատ մը արժանիքներու, ու կ'ըսնեն.

«Հայ ժողովուրդ, ու Պատրիարքի մեծ համակիր մ'է միզիքական դասիարակուրեան սարածման, մեծ համակիր մ'է մեր ձեռնարկին՝ որ ու օգտի համար է լոկ. ան կը սիրէ երիտասարդութիւնը եւ կը հաւատայ թէ ու ապագայ բարօրութիւնն կախուած է երիտասարդ կեանիքը եւ կենսուակ ձեռնարկներէ. ու Պատրիարքի մեզի իր այս համոզումներուն եւ համակրութիւններուն հաւատիքը տուաւ, երբ սակաւին Տիգրանակերտի պարզ առաջնորդ էր. Հայ ժողովուրդ ուրախացիր ուրեմն մեզի հետ, որովհետեւ կը հաւատանք թէ ան մեզի պատեհութիւններ պիտի տայ թեզի ալ աւելի օգտակարապէս ծառայելու»:

Մեծ յոյներ դրուած են նորենից Պատրիարքին վրայ, որ իր զործունեութեան սկզբնական օրերուն մէջ իսկ ցոյց տուաւ յամառ եւ օգտակարին համար անհրաժեշ եղող յարատեւ աշխատութեան մը կորով, մեծ յոյներ կը տածենի եւ մեճ՝ երիտասարդներու իր մասին, ու հիմակուց կը սիրենի ինչպին ապահովել թէ Պատրիարքը իր բարձր հեղինակութեամբը պիտի հաճի յաջալերէ մեր. ինչպէս նաև սարքեր երիտասարդական միութիւններու այն ձեռնարկները՝ որոնք կը մկրտին ազգին այսօրուան երիտասարդները աւելի կորով, աւելի աշխատասէր. աւելի ազգասէր եւ աւելի բարձր իսկաղներով տողորուած վաղուան ծերերուն, փորձառուններուն վերածելու, փոխան այն սերունդին՝ որ կապրի պարզապէս ապրելու մնականյին համար, կ'աշխատի միայն աշխատի սիպուած ըլլալուն եւ կ'արհամարհէ երիտասարդական ամեն շարժում, ու կը մերձէ ամեն թելադրանք որ իրմէ դուրս ուրիշներէն կուգայ:

Այդ փորձառուններու սերունդը որ այսօր զջեզ Պատրիարք ընտրեց, զուցէ վաղը ձանձրանայ Զենէ եւ իր յոգնած ձայնով «Ի խան հան զդա» պոռայ. ան այնինա ալ վասանիլի յէ, եւ սակայն ան վաղը անպայմանուն պիտի երբայ իր տեղը ձգելու համար մեզի. Մենք նոյն իսկ յենի ուզեր հիմակուց խորիլ ապագային ձեզի հարց տալու թէ՝ ի՞նչ յրիք Հայ ցեղին միզիքական տոկունութիւնը, կենսունակութիւնը աւելցնելու համար. մենք Զեր կեանիքին օրինակով այդ բանին ապահովութիւնը ունին, ու ահա՛ կուգանք մեր անկեղծ բարեմաղբութիւնները մատուցանել Զեր Պատրիարքութեան առքի, որ կը հաւատանք թէ ազգին համար կոյնուած է բարեկամատիկ ըլլալու:

ՄԱՐԶԱՆՔԸ ՀԱՅՈՑ ՄԵԶ

Ազգերու սպատմութենէն ծանօթ ենք որ չին Յոյները մարմնամարզը իր ուսմունք կը նկատէին և իրենց ազգային մնձ տօներուն ամէն գաւառէ զիտութեան, զրականութեան, զեղարուեանի նուիրուածներուն հետ մարզիկներ ալ հաւաքուելով կը մասնակցէին հանդէսին: Առողջութիւնը հարստութիւն մըն է և Սպարացիները զայն կը պարզեւէին իրենց գաւակներուն, նոյնիսկ շատ պղտիկ տարիքէն անմնց բախտը փորձելով պաղջուրի լոգանքի մէջ: Պլատոն շատ կարեւորութիւն կուտար մարմնամարզի: Այդ շրջանի խաղերն էին վաղակ, լողակ, ոստնում, ըմբշամարտութիւն գնդարձակութիւն (discobolus), ծանրութիւննեակ (throwing): Դասական Յունաստանի կը պարտինք մարմնամարզի ծագումը՝ ինչպէս ուրիշ շատ մը զիտութեանցը: Հին Հռոմայնեցիները ունեցած են մարզանքի լաւ շրջաններ և կաղող մրցորդներ: Հին Գիրման ցեղը՝ 5 տարի ։ ք., ինչպէս այսօր, նշանակելի էր մարզանքի համար ունեցած սիրովը, եւ հին նիսկեղունիներու մէջ պատմուած մարզանքները, քաջութիւնները կ'իջնեն մինչև միջին դար: Այս վերջին ժամանակէն կ'սկսի մարմնամարզը տարածուիլ Անգլիոյ և ամբողջ Եւրոպայի մէջ: Բայց իրապէս մինչեւ 17երորդ դար, նոյնիս 18երորդ դարու վերջերը, իր անունը շատ հաճութեամբ չէր լուեր: Ժան Ժակ Բուսո 1762ին հետաքրքրութիւն արթընցուց: Բայց զործնական մարմնամարզի հշմարիտ զարթնումը 1811ին եղած է Գիրմանիոյ մէջ ուր արդէն T. Ludvig Jahn

Պերլինի մէջ հաստատած էր բազմաթիւ մարզարաններ: 1813 ին Շուէտ կը հետեւ գերմանական օրինակին, իսկ Ֆրանսայի մէջ հասարակութեան ուշը կը գառնայ հաղիւ 1845ին և սակայն զործնական քայլը կ'ուշանայ մինչեւ 1869: Պելմիքան իսաւլա եւս առաւել կամ նուաղ կերպով այն մեթոսներ կ'սկսին ի գործ դնել թէ զարդոցներու և թէ զօրանոցներու մէջ: Անգլիա արդէն 1858ին կը հետեւ էր մարզանքի, բայց միշտ բարձր գասակարգին մէջ մասնաւոր հակում մը կար աւելի կափամարտութեան՝ մինչեւ 19րորդ դարուն առաջին կ'սը:

Ընդհանուր առումով մարմնամարզը երեքի կը բաժնու էր. Ա. — մարմնի ազատ շարժութենք՝ ըստ Շուէտական սիստէմի (J.նկ), ինչպէս Հնդկականը. Բ. — Զանազան գործիքներով եղած մարմնամարզը Գ. — Կափամարտութիւնը, նիզակախիսաղ (singlestick), ցանկ ցատկել են:

* *

Այս համառօտ տեղեկութիւնը հարկ էր տալ որպէս զի աւելի լաւ կարելի ըլլար հասկնալ մեր ներկայացուցած ասսիճանը մարզանքի մասնակցութեան գործին մէջ:

Ամէն բանի ծագումը հնութիւնը մեղմէ կը պահէ, առաւելապէս Հայաստանի հնութիւնները տակաւին մինչեւ այսօր մըր նիւթին վրայ բան մը յայտնած չեն, ուրեմն մեզ կը մնայ հոս հօն ցրուած նիւթերը հաւաքել: Հայաստանի նախկին բընակիչները քաջ, տոկուն պատերազմող

մարդիկներ էին։ Ասորեստանի պէս տէրութեան մը դէմ քանի քանի անգամներ կը ռուիւներ մղած են և շատ անգամներ յաջողած։ Իրենցմէ հետքը հոն հաստատուող Հայ ցեղը աւելի տկար ըլլալու չէ, քանի որ տակաւ տիրեց երկրին և նոււանեց, հաղեցուց իր մէջ երկրին նախկին բնիկները։ Պատմական աւանդութիւններու հետևելով՝ ըստ մեր ազգային պատմիչներուն, կը հանդիպինք առաջին դիւցազն հայու մը՝ Հայկի, որուն համար Խորենացին կ'ըսէ, գեղապատշաճ, անձնեայ, հաստաբազուկ ևայն, վարպետ նետաձիգ էր և խոչոր ազեղի տէր։ Եւ զիտենք որ անիկա ինչպէս ծիւդ նշանառութեամբ նետահար ըրաւ Բելը։ Իրեն յաջորդ բոլոր նահապետները ընտահապէս քաջ մարդիկ անչցուած են։ Մանաւանդ անօնցմէ մէկը՝ Զարմայր օգնութեան կուգայ Տրովասացիներուն՝ Յոյներու գէմ, որուն կը վստահուի նաև հրամատարութիւնը Ասորեստանի զօրքերուն, որովհետեւ իրենց թագաւորը մեր Զարմայրին քաջութիւնը շատ անգամներ լսած էր։ Տիգրան Ա. իր իսկ նիզակով կ'սպաննէ Մարաց Աժտահակ թագաւորը։

Դիցաբանութեան մէջ բոլոր հին աղգերը ունեցած են իրենց քաջութեան, պատերազմի աստուածները. մննք ունեցած ենք աստուածացեալ թագաւոր մը՝ Վահագն, որ Բարչտմի յարդը գողցած է եւ հետքը ձգած երկինքի մէջ և որուն՝ «աչքերը արեգակներ էին» կ'ըսէ Խորենացին։ Վահագն վիշապներու հետ կուռած էր և յաղթած։ Հայերը կը պաշտէին Վահագնը, իսկ Վրաստանի մէջ իր արձանին զո՞ն կը մասուցանէին։

Օտարներու մէջ ալ կային այսպիսի առասպելախառն հսկաներ. Յոյները ունէին ձերակլէսը, Հսդիկները՝ Սպնի, Պարսիկները Վերիթրագնաւ ևայն, որոնք՝ դիցա-

րամութեան պարզեներ են, նոյնպէս թերեւ Ասմանն, Գողլիաթ, Սագնիկ. այս վերջինը Պարսիկ էր և յաղթած 120 փեղի, եւ դեռ մենք ունինք ուրիշ քաջեր ինչպէս Առիւծաձեւ Մհեր և Աստացի Դաւիթ՝ որոնց զրոյցները կ'ապրին ժողովուրդին մէջ և զոր երկար կ'ըլլայ մի առմի պատմել։ Վաղարշակ Թագաւորի ժամանակ Դաստ անուն մէկը իշխաններու որսորդութեան ուսուցիչ կը կարգուի, և նոյն ըլջանին Վարամնունիք որսերու վերակացու կ'ընարուին։ Իսկ Վաղարշակի որդի Արշակի արձանը Պոնտացիք կամպնած են Սև Ծովու եղբը պատուելու համար։ Արշակի կամ Արտաշէս Մեծի որդին Տիգրան՝ Վարամ անուն նետաձիգին քով կը զրուի զինավարժութեան համար։ Մեր նախնիք, ինչպէս բոլոր հին կէս քաղաքակիրթ ազգերը կը պարապէին որսորդութեամբ, լաւ կը զործածէին նիզակ և մանաւանդ քաջ նետաձիգ էին։ Մեր թուականնէն վեց դար առաջ կը կռուէին նիզակով, տէգով և սուրով, որ ատեն արդէն մասամբ մէկ կողմ ձգուած էին ալեղն ու պարսաքարը։ Գալով ծովու կեանքին, կը կարծեմ որ այնքան ալ համբաւակ չէին, որովհետեւ նախահայերը, ինչպէս Հայերը իրենց առուտուրին համար կ'իջնէին զետերու ճամբով մինչև նինուէ, Տոսպի ծովը (Վանայ լիճը) որ հակառակ Մարմարայի կիսուն չափ ըլլալուն և չորս կողմէն պաշարուած ըլլալնուն, կատաղիի համբաւ մը ունի։ Եւ այսօր իսկ լիճին եղերքը մէկ քանի Հայ գիւղերու բնակիչները վարպետ նաւալպարներ և թիավարներ են, այս պայմաններուն տակ չեմ տարակուսիր որ նոյն ատեն ճարպիկ լողացողներ ալ են։

Անոնք ի բնէ լեռնագալաւառներու բնակիչ, դիմացկուն կազմ ու առողջու-

թիւն ունէին, թէև իրենց հասակը միջին կամ միջինէն քիչ վեր էր: Ընդհանրապէս հայերուն Պարսից տուած տուրքը ձի էր. 7 դար Ն. Բ. միայն Հայաստանի մէկ Հայ-պարսկական գաւառը՝ 11երորդ անունով ծանօթ, 20,000 ձի կուտար ոչ այնքան բարձրահասակ, սակայն խիստ աշխոյժ և տոկուն, ասիկա կը նշանակէ թէ Հայերը լու ձի կը բուծանէին և շատ բնականօրէն ալ վարպետ հեծնողներ էին: Այս իրականութիւններուն քով կար առասպեկտական քաջը՝ որ ծիծաղ կը պատճառէ, ինչպէս նախորդ յիշուածները: Տորք Անգեղ, որ քարերը ուղածին պէս կը փշրէ և իր եղունքով վրան արծիւներ և որիշ բաներ կը փորագրէ և աւելին ըլլալով, Սեւծովու մէջ թշնամի նաւեր աեսնելով, բըլուրի մնելութեամբ ժայռեր կ'առնէ կը նետէ ծով ու առաջ եկած ալիքներուն մէջ նաւերը կ'ընկղմին: Ու աակառին ունինք Եփրատ գետը ցատկով թագաւոր ալ... լայնութիւն ցատքող մեծագոյն մրցորդը: Սակայն երբեք տարակոյս չի վերցներ ցեղին ազնիւ քաջութիւնը, որովհետեւ քիչ ազգեր կան որոնք՝ հայրենիի պաշտպանութեան համար արիւն թափողները անման համարին: Ասիկա կրօնքի համար եղած հասարակ հահատակութիւնէն շատ բարձր ու վսեմ է, որուն վառքը, զաղափարն իսկ այդ անմահութեան, պատիւ է հայուն համար:

Մեր բոլոր հին գրականութիւնը կազմուեցաւ յունականին վրայ, մեր գիտունները առաւելապէս հոն սորվեցան փիլիսոփայութիւն, պատմութիւն, հոեսորութիւն ևայլն, այնքան որ Պարոյրի պէս ճարտասան, և Արտաւաղդի պէս թատերագիր կրցանք տալ: Այս աեսակչով ևս անկարելի չպիտի համարեմ մարզանքի մէջ առաջնակարգ անձերու գոյութիւնը՝

որոնք յունականին ընդօրինակութեամբ նշանաւոր ըլլային: Իրաւ է որ պատմութիւնը չիշտատակեր, բայց ունեցած ենք որսորդութեան մէջ նշանաւոր եղած իշխաններ: Որսորդութիւնը շատ ի պատուի էր մեր մէջ, ինչպէս որ պատմութիւնը կ'արձանագրէ Քրիստ. Բ. դարուն Սրաւաչէսի որդի Զարեհը իրը քաջ որսորդ, նոյնպէս որսորդութեան միջոցին սպանուած թագաւորներ Սրտաւազդ Բ., Տիրան, ևայլն:

Չենք գիտել ճշգրտօրէն թէ մեր ազգային տունախմբութիւններուն ատեն ըմբռշամարտ, ձիարշաւ, նիզակարձակութիւն տեղի կ'ունենա՞ր թէ ոչ, այլ ապահով կերպով կրնանքը ըսկել թէ լաւագոյն որսորդներ էին. վարիր գաղաններ ու երեներ, մանաւանդ վարազ որսալը սովորական հաճոյքներ էին ու մեր Թագաւորները և Իշխանները յաճախ իրենց հիւրերը որսի կը հրաւիրէին՝ ուր և տեղի կ'ունենար իրարու կեանքին դէմ դաւադրութիւն: Այսպէս որսի ժամանակ դաւով սպաննուեցաւ Խորով Ա.:

Այս յիշտատակութեանց միջոցին անտեղի չէ միշտատակերը Տրդատի կիսովի առասպեկտական և գուցէ իրական ալ քաջագործութիւնները: Տրդատի համար այնպիսի զրոյցներ կը պատմն երը ան Հռովմէ կը գտնուէր որ, իրօք տարակուաելի են: Ահա անոնցմէ մէկ քանին. անգամ մը վայրի ցուլի մը եղջւրները մէկ ձեռքով անանկ կը բռնէ որ կենդանիին վիզը կ'ուրէ և կ'սպաննէ: Կառարշափ մը ատեն երը կառքը սրբնթաց կ'երթար, կը բռնէ կառքը ետեւէն, որ անմիջապէս կը դադրի իր վազքին մէջ: Իր ուսուցիչ Լիկիանոսը կ'աղատէ Գոթացեց դէմ մզուած պատերազմի մը միջոցին: Տրդատ միս մինակը սովահար, յարձակող զինուորները ետ կը

մղէ լիկիանով առնէն : Տրդատ յաղթուած ճակատամարտի մը մէջ իր ձիէն սարքն ու զէնքերը շալկած կ'անցնի Եփրատէն : Մենամարտի մը մէջ Գոթաց Հոչէ թագաւորին կը յաղթէ : Եւ վերջապէս ահա թէ ինչ գովիստ ունի Խորենացին իր մասին . . . իբրև զսէցն Տրդատ որ սիդալովն իւրով աւերեաց զթումբս գետոց և ցամաքեցոյց իսկ ի սիդալ իւրում զյոր-ձունս ծովոց :

Քրիստոնէութիւնը Հայաստան մանելէ վերջն ալ Արշակունիք որսորդութիւնը կը նկատէին Յոյն Աղիմպիականներու նման, մարզանք՝ արքայորդիները զինուորական վարժութեան մէջ առաջ մղելու, իսկ Պարսիկները ամփսը անգամ մը արքայորդիները որսորդութեամբ կը ջանային կրթել զինավարժութեան ու ծխալարութեան մէջ : Վարազդատ շատ նշանաւոր կը հանդիսանայ բռնամարտի և գաղա-նամարտի մէջ, նաև Լոմպարտացւոց հիտ մղուած պատերազմի մէջ :

Իսկ Հռոմայեցիք կը գնահատէին հայկական հեծելազօրը որ կը սարսափեցնէր զիրենք, ինչպէս Պարթեւականը : Եւ թէ հայոց, թէ պարթեւաց հեծելազօրին ճարտար նետաձգութեան արժէքը լաւ համեցած էին Տիգրանի, Որոդէսի, և կրա-

սոսի պատերազմներու ընթացքին : Բայց մեր ցեղը տոկուն էր և առողջ, ասիկա փասելու պէտք չկայ, քանի որ մեծագոյն փասուը կայ ու կը մնայ, ու ատիկա, ցեղին մինչև այսօր յարասեւութիւնն է առանց սպառելու, վատուժելու, հակառակ այնքան աննպաստ պայմաններու ու գէպբերու :

Զպիտի ուղէի շատ զբաղեցնել ձեր միտքը անցեալի վերաբերող զրոյցներով, ևթէ ատոնց օգտակար զրգիւ մը առաջ բնոյթը զիս չառինքներ : Սակայն ո՛չ, պիտի ամի փակեմ այդ էջը, թէեւ կարելի էր ատկաւին շատ բաներ ըսել մեր նախահայրերուն անձնական քաջութիւններուն վրայ : Յաճախ վերջին դարերուն մէջ զիւցազնութիւններ տեղի ունեցած են՝ որոնք անտարակոյս մեր գոյութեան նպաստած են :

Ուշադրութեան առէք ազգերու պատմութիւնները և պիտի տեսնէք որ՝ անձ մը շատ սնգամ ցեղ մը կը փրկէ կործանումէ, ու վասահ եղէք այդ տեսակ պարագաներու մէջ ֆիզիքական ուժը երբեք չառրադասուիր միտքին :

Ա. Պոլիս

Դ. Թէքը ՃԻՄԱԿԱՆԱՆ

(Եարունակելի)

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՔՐԻՍՏՈՆ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԻՐ ԴԵՐԸ

— 300 —

Անցեալ տարի, Հոկտեմբերի թուով (դարձեալ թիւ 19) Սմերիկայի մեր թըղաթակիցը Տիար Ե. Սիրամարգ, «Երիտասարդական ընկերակցութեանց դերը» վերնագրին տակ կը խօսէր շատ կենսունակ շարժումի մը մասին, որ իր կատարած օգտաշատ աշխատութեամբը աշխարհի համակրանքը զբաւած էր. ան շատ համառոտ գծերու մէջ շարժումը կը ներկայացնէր մեր ընթերցողներուն, մասնաւորապէս անոնց ծանօթացներով կազմակերպութեան կատարած հսկայ գործունէութիւնը փիզիքական կրթութեան ծաւալման համար և վերջացներով, կը մաղթէր որ մեր մէջ ալ նմանօրինակ միութիւններ հիմնուին ու զօրանան :

Անցաւ տարի մը և սակայն մենք չունեցանք այդօրինակ կազմակերպութիւն մը, ի հարկէ չունենալով անոնց հիմնարկութեանը աշխատող և հիմնարկութեան համար անհրաժեշտ եղող նիւթական միջոցները տրամադրող բարեսերներ : Եւ սակայն մօտաւորապէս ամիսէ ի վեր Պայոս մէջ գոյութիւն ունի այդօրինակ հաստատութիւն մը, որ կը կօչուի «Երիտ. Քրիստոնական ընկերակցութիւն» (Young men's christian association) և հիմնուած է Սմերիկայի կեղրոնական կազմակերպութեան օժանդակութեամբը. այս արթիւ մեզի պարտականութիւն կը նկատենք կազմակերպութիւնը իր խօսութեանը մէջ ծանօթացնել մեր բարգմաթիւ ընթերցողներուն, որովհետեւ անսնք կարող են զանազան տեսակէտներով օգտուիլ անկէ :

* *

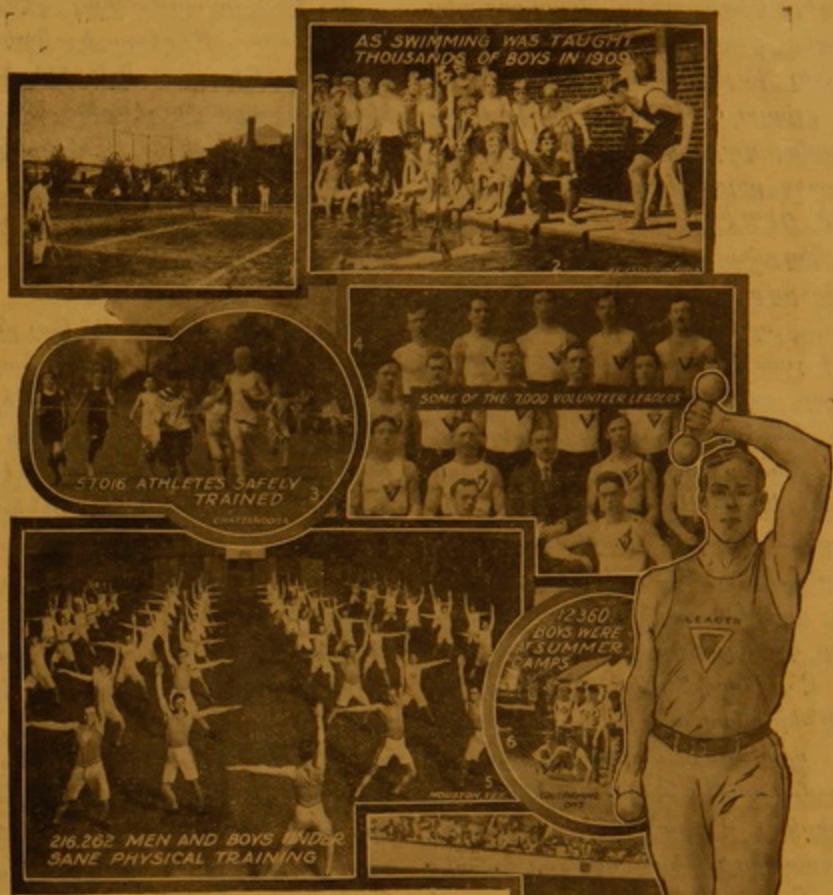
Հակառակ կազմակերպութեան անունը որակող բառերուն մէջ գտնուող Քրիստոնէական բարեկանութեան անունը, ան գերազանցապէս ընկերային հիմք մը ունի. այս պարագան ձշուգել շատ կարեւոր է, որպէսզի մեր երիտասարդութեան կողմանէ չ'ենթարկուի այն կասկածանքին՝ որով անոնք կը նային օտար միսիօնարական կամ կրօնական խմբակցութեան մը կողմանէ կազմակերպուած շարժումի մը վրայ: Քրիստոնէական բառը բարոյականութեան իմաստով առնուած է, և կը նշանակէ թէ կազմակերպութեան անդամները ունին հաւաքավայր մը, ուր կ'ընթերնուն, կը զուարձանան բոլորովին քրիստոնավայել կերպով մը, այսինքն այսպիսի սահմաններու մէջ որ իրենց բարոյականը, զգացումները չեն խաթարուիր, ուր միշտ կը կրթուին, ըլլայ չեղուներու, արուեստաներու կամ մարզանքներու հետեւելով ևայլ :

Երիտասարդութիւնը (Y. M. C. A.) հիմնուած է 1844ին կանանդի մէջ և այդ թուականէն ի վեր անընդհատ կերպով զօրանակով աստրուէ տարի տարածուած է բացի Եւրոպայի բոլոր երկիրներէն, Զինաստանի, Հնդկաստանի, Ճապոնի, Թորէայի, Աւստրալիոյ, Եգիպտաստի, Պաղեստինի, հարաւային և հիւսիսային Ասմերիկայի, և նոր Զելանդաստի մէջ ևայլն:

Վերջերս Պայոս մէջ ալ հիմնուելով, Ե. Ք. Բ. Ռ. նպատակ ունի միջազգային երիտասարդութիւնը ի մի բնրել բարոյականի զօրեղացման և փոխադարձօրէն իրարուօժանդակութեամբ զարգանալու համար, բաց առջի, Ե. Ք. Բ. Ռ. նպատակ ունինակ.

ՄԻԼՈՒԹՅԱ Յ. Բ. Պ. ՇԵՎԵԿ ԱՆ ԱՐ ԲՈՃԱԿԱԿԱՐԵՐ

Ե. Ք. Ընկերակցութեան ֆիզիական ձիւղին գործունեակուրիւններին հմոյշներ:

1. Բացօդեայ մարզաւաճ:
2. Լուղորդներու կարգ մը: Ֆիզատկիթիա:
3. 100 հարտա վազիի վնրատուրիւնը:
4. Կամաւոր կարգի մարզիչներ:
5. Հուսորոնի (Թհիսաս) Ե. Ք. Ք. Մարզանի դաւ մը:
6. Տղաֆանու ամառնային դաշտային սպորտ.
7. Լողարու համար լճակ մը, Ռիվերս, Քաղիքօրնիա:

իր անդամները ֆիզիքապէս, մտաւորապէս և բարոյապէս զօրացնելիք զատ զանոնիք ի վիճակի ընել ինքզինքնուն և ուրիշներու օգտակար ըլլալու։ Այս բանին իրականացման համար զարգացման և յառաջացման նպաստող բոլոր կարելի միջոցները ի գործ պիտի դրուին։

Պոլսոյ կեղրոնական մարմույն վարչական խորհուրդը կազմուած է քսան երկու անհաներէ, որոնցմէ իւրաքանչիւը իր ազգին մէջ շատ ծանօթ անձնաւորութիւն մ'է. նկատի ունենալով մտանաւորապէս վարչական խորհրդոյ հայ անդամները ուրո՞ք են, Տեսրք Արշակ Գարակէօվեան (գանձապահ), Արսէն Արսէնեան, Բրոֆ. Ա. Տէր Յակոբեան, Տօրդ. Դաւիթեան և Վ. Մաթէոսեան, կը տեսնենք թէ կազմակերպութիւնը լրջօրէն գործելու բոլոր գրաւականները կարողացած է ապահովել։

Ե. Ք. Բ. Ը. Ասկէ վերջ մեզի բազմաթիւ առիթներ պիտի տայ իր վրայ անդրադառնալու, որով զանց կ'ընենք բոլոր կարելի մանրամասնութիւնները այժմէն թուել ինչ որ ներկայ յօդուածով կ'ուզենք ընել, երիտասարդութեան մտանաւորապէս և Հայ ազգին ընդհանրապէս, ցոյց տալ է այն անհամար բարիքները՝ որոնցմէ անոնք մը ու իր կրնան օգտուիլ, ամենափոքր, ըննջն նկատուելու չափ փոքր վճարման մը փոխարէն։

Պոլսոյ կազմակերպութիւնը միշտ նկատի ունի կեղրոնական չէնքի մը վերջնական շինութիւնը, բայց մինչիւ այլ տակն, այսինքն առ առաւելն մինչեւ յառաջիկաց տարի, չէ սպասած ան, այլ իր գործունէութեան արդէն սկսած է հաստատուելով յատկաբամնի մը մէջ, ուր կ'ուսուցանեն այն ամէն բաները, զոր կարելի է ուսուցանել սահմանափակ մեծութեամբ վայրի մը մէջ։

Ե. Ք. Բ. Ը. Առժամենայ չէնքը կը գըտնուի, Յերա, Թէրէպաշի, Ֆրէզնո արարթըմբան, թիւ 2, Ամերիկեան նախորդ հիւպատոսարանին չէնքին մէջ և ամէն օրբայ է առաւօտեան 9էն երեկոյեան 10½ (Բ. Ե.): Այցելուները միշտ հաճոյքով կ'ընդունուին և բոլոր պէտք եղած տեղեկութիւններն ալ տուիլի մեծ հաճոյակատարութեամբ կը տրուին։

Առժամենայ չէնքին մէջ կայ ընթերցարան մը, ուր կարելի է գտնել հարիւրի մօտ բազմաթիւ լեզուներով օրաթերթեր, շաբաթաթերթեր, ամսաթերթեր և այլն, և ընթերցարանը շատ հանգստաւէտորէն կահաւորուած է. յարակից սենենակի մը մէջ զրունելու և ժամանցի համար կարելի է Billard և ուրիշ խազեր խազալ, կամ երեկոյեան դասախոսութեանց շարքի մը հետեւիլ, որոնցմէ միայն կամ մէկ քանին հանեւելով կարելի է ձրիօրէն կամ ձնական վհարակ մը լինուած և տարածական տիրապետութիւն և գերմաներէն լեզուները բոլորովին ձրի են, իսկ ցնօրանօրինութիւն գրանէրէն լեզուի հետեւովները վեց ամսուան համար պիտի վճարեն մէկ անգ, ոսկի, բացի իրենց անդամակցութեան գումարէն որ ինքնին արգէն շատ փոքր բան մ'է. գործոն անդամ մը տարին պիտի վճարէ միւլիայն մէկ օսմ. ոսկի, իսկ ուսանողները կէս օսմ. ոսկի, իան նաև նեցուկ անդամներ, որոնք կը վճարեն տարեկան երեք օսմ. ոսկի։ Դասախոսութիւնները տեղի կունեան երեկոյեան ժամը 8-10 (Բ. Ե.), երկու բաժանմունքով։ Բացի լեզուներէն, կայ նաև sténographieի գումնթացք մը, և հետզհետէ պիտի տուեն նաև զիտական կամ մեթոսիկ վաճառականութեան դասընթացքներ, և այլն, անշուշտ նկատի ունենալով հետքհետէ

աւելցող անդամներուն թիւը և անսոնց ներկայացուցած պահանջման ներկը:

Կազմակերպութեան ամենէն զօրաւոր կազմերէն մին է փիզիքական կրթութիւնը և Սրբուներու մասը եւ ստիայն ներկայ չէնքին մէջ այդ ուղղութեամբ ո և է յարմարութիւն չըլլալով, մինչեւ վերջնական չէնքին յարդարումը տեղի պիտի ունենան միայն բացօղեայ Սրբուներ, զրուական պատյաներ և այլն:

Այսքան ծանօթութիւն բաւական կը նկատենք որպէս զի մեր հասարակութիւնը գէթ հետաքրքրուի յիշեալ կազմակերպութեամբ. մետքեալը ինքնին յառաջ կուգայ, կարեի է ուղղակի վերոյիշեալ հասցէին զիմելով ստանալ ո և է լեզուաւ գրկոյկ մը, որուն մէջ պատկերներով միասին բացատրուած կը զանուէին բոլոր անհրաժեշտ տեղեկութիւնները և կամ, մեր ընթերցողներէն մէկ մասին գիւրութեան համար կարգադրած ենք որ այդ գրքոյիներէն կարեի ըլլայ ստանալ նաև զիմելով ու զդակի մեր խմբագրատունը, ամէն օր կէս օրերէ վերջ:

Ահաւասիկ գեղեցիկ տուիթ մը, որմէ հարկ է որ մանաւանդ մեր երիտասարդները օգտուին եթէ իրապէս կուզն լեզուներու, զիաւական ծանօթութիւններու, ընկերային պէտքերու տիրացումով իրենց հմտութեան պաշարը աւելցնել, լաւ ազոյն զիրքերու համիլ, իրենց նիւթական զիճակը բարեկամել և այսպէս ազգային զարդացման գործ մը տեսած ըլլալ. տարակայսէ վեր է թէ ազգ մը ամբողջութեամբ այն է ինչ որ են իր զաւակները անջաւարար: Ցարդ ամենէն աւելի անդամ արձանագրուղները եղած են յոյները, հայերը բաղդատաբար շատ քիչ են, բայց կը յու-

ամնք որ եթէ օրաթերթերն ալ իրենց արօրեայ կեանքէն քիչ մը բարձրանալով, տեսնեն այսպիսի ընկերակցութիւններու հարիւրաւոր բարիքները և անով զապին, գէթ հայ հասարակութիւնէն որոշ թուով անձեր պիտի փութան օգտուիլ այս մեզի համար իրապէս նախախմամական կազմակերպութեան բարիքներէն և այս՝ եթէ ոչ ուրիշ բանի, գէթ իրենց և իրենց ընտանիքին ապագանին բարելաւութեան համար:

Նոր անդամի մը մուտքը օրինաւոր ըլլալու համար, անհրաժեշտ է որ ան արդէն անդամի մը կողմանէ ներկայացուի. ևս հաճոյքով պիտի ուղեմ այդ հոգը ստանձնել մասնաւորապէս «Մարմարաց»ի ընթերցողներուն և ընդհանրապէս ո և է հայու հանդէպ, ինծի իրը վարձատարութիւն նկատելով այն գոհունակութիւնը՝ զոր պիտի ունենամ, երբ ո և է Հայ մը յիշեալ կազմակերպութիւնէն օգտուելով ապագային լաւագոյն զիրքերու կը հասնի. հոս ալ ևս առիթ կը տեսնեմ անուղղակի կերպով աղդային գործ մը կատարելու. զրութիւնս վերջացնելէ առաջ, պարագ կը համարեմ խնդրել որ, անդամ մը անդամ արձանագրուելէ վերջ, վերջացած չի նկատէք ձեր պաշտօնը, այլ հետամուտ ըլլագ ձեր կարգին նոր անդամներ, այսինքն բարեկամներ անդամ արձանագրել տալով, և միթէ բարեկամութեան լաւագոյն ապացոյց չէ անոր վիճակին բարեկաման ոչխատիլը: Տեսէք թէ որքան բանաւոր և գործնական տեսակէտ մը կ'առաջնորդուիմ և չպիտի ուղելք ինծի պէս ընել:

ՄԱՐՁԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԵԶ

Պ. ԱՆՏՈՆ ՅՈՎԱՅՐԻ
ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՌԱՋԻՆ Վ. ՅԶԱՊԻ

Իրաւի, մարմնամարզական կեանքը այնքան փայլուն արդիւնքներ չի կրցաւ ներկայացնել Եգիպտոսահայ երիտասարդութեան մէջէն, բայց բազդատմամբ հախորդ տարիներուն, ան աւելի յառաջիշտագում մը ունեցաւ այս վերջին տարուան ընթացքին մէջ :

Երբ առիթը կ'ունենայի քանի մը մարմնամարզական երիտասարդներու մէջ խօսելու, կը աւանձի թէ փափաք մը ունէին հանդէպ մարզանքի, սէր մը և փափաք մը մարզուելու և մանաւանդ մրցելու, այսպէս վերջին տարին բաւական թուով համակիրներ ունեցանք մեղի, որով մեր բուռն փափաքին մասամբ մը գոհացում տուինք :

Անցեալ տարիի չոկտնմբեր ամսուան մէջ էր որ քանի մը խօսքով բացատրած էինք Գահիրէի մարմնամարզական կեանքը և ի միջի այլոց պատկերը հրատարակուած էր Պր. Անտոն Յովսեփիեանի, որ քանի մը միջազդային մրցում մներու մէջ առաջին հանդիսացած էր. բայց այս անգամ, ուրախ եմ յայտարարելու թէ նոյն այդ պատիկ վազովը խիստ մնե համեմատութեամբ առաջակարգ վազողները գեղազանցած է և այսօր 18 տարեկան պատանի հասակին մէջ ընդհանուր Եգիպտոսի Champion վազովը կը հանդիսանայ յաւերժացնելով անգամ մըն ալ Հայ անունը Եգիպտոսի sport ի կեանքին մէջ :

Պատուաբեր է Հայութեան համար

կորդալ շատ մը օտար թերթերու և հանդէսներու մէջ հայու մը անոււան նուիրուած խիստ գովիճի յօդուածներ և գնահատումներ :

Կ'արմէ մանրամասնկարագրութիւնը ընել իր վերջերս կատարած գեղեցիկ մրցումին, որուն մէջ Championի արձաթ գուաթը, ոսկի միասցը և Diplom ը կ'սատնայ :

Յունիս 1ին կիրակի օրը ժամը 3^{1/2}ին Աղեքսանդրիոյ Stade de Chatbyի մէջ աելի ունեցան մնե մրցումներ իսապական «Roma» մարմնամարզական ակումբին կողմէ կազմակերպուած, որուն մասնակցեցան Եգիպտոսի եօթը ամենանշանաւոր ակումբները, երկուքը Գահիրէին և հինգը Աղեքսանդրիայէն . այդ մրցումներուն մասնակցեցան Եգիպտոսի ամենահռչակաւոր athlete ները շատ գեղեցիկ record ներհիմնելով :

Հետեւեալ մրցումները տեղի ունեցան.

Հարիւր մեր վազի

Ա. — Սպազոս Խայրի, 11^{4/5} երկվ.

Բ. — Սոնկրոթ, 12 երկվ.

Գ. — Տ. Տիմիթրիու:

Հինգ ֆիումիր վազի

Ա. — Սառութհօն, 17 վայր. 40^{4/5} երկվ.

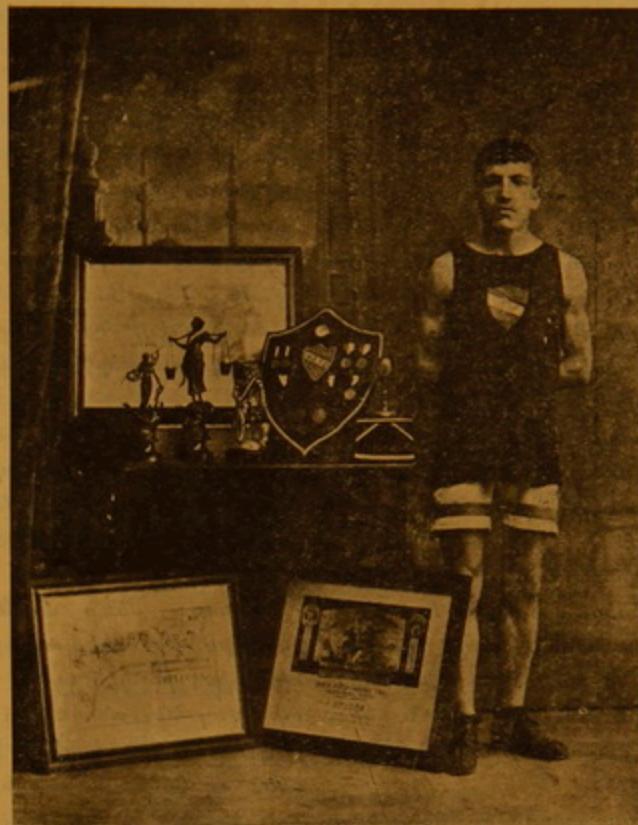
Բ. — Սէլիտ Մուսթաֆա

Գ. — Սալվաթօր Միէլի:

Տասնեւելինգ մղոր վազի

Ա. — Անտոն Յովսեփիեան, 53 վայր.

46^{3/5} երկվ.

ՏԻՎԱՐ ԱՆՏԱՌ ՅՈՒՆԻՖԵՍՆ

Եզրիաբեսի (champion Գո Գոլդ)

Բ. — Վիկո Բառուլո
Դ. — Վիթորիո Թորիքու
Դ. — Քրիսթօֆօրու Բանահօմի:
Չորս հարիւր մեր վազգ
Ա. — Աղպաս Խայրի, 59 երկլ.

Բ. — Տիմիթրիու
Գ. — Հ. Օտամի:
Հարիւր յիսուն յիլուկիր նեծամիւի վազգ
(Աղէքսանդրիա-Տամանհուր և վերադարձ)
Ա. — Բօմալի, 6 ժամ 8 վայր. 12³/₅
երկլ.

Բ. — Ե. Մարիս
Գ. — Ա. Վերձօնիս
Դ. — Գ. Բարարէլլա
Ե. — Մ. Մուսա
Զ. — Օ. Քասթրո:
Ինչպէս կ'երեւի, վերի մրցումները
խիստ յաջող անցած են և շատ բարձր
record ներ հիմնուած. բայց այդ օր-
ուան մրցումներուն շօսն եղած է 150
քիլմետր հեծելանիւի մրցումը զոր խիստ
շատ ծափահարած են և երկրորդ՝ մեր
սիրելի Պ. Անտօն Յովաէլիկանի 15 քի-
լոմէթրի վազքը որ չափէն աւելի ծա-

փահարուած է. նոյն իսկ բարձր անձնաւորութիւններ ամրիթատրոնէն վար իջնելով զինքը համբուրած են. մինչեւ իսկ թալական հիւպատոսը որ օրուան հանդէսին կը նախագահէր, իր օթևակէն իջնելով Պ. Յովսէփիանի ձեռքը կը թօթուէ զինքը չնորհաւորելով։

Այստեղի մարմնամարզիկները շատ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս մրցման, որովհետեւ Յոյնազդի Քլէ Տիանէլի, որ շատոնց ի վեր Եգիպտոսի champion վազողն էր, չարաչար կերպով կը յաղթուի այդ օրը, ուր քանի մը հարիւր մէթը ետ մնալով կ'ստիպուի կանգ առնել և չի չարունակել, հակառակ որ Տիաննէլի շատ նշանաւոր վազող մը եղած է թէ Եգիպտոսի և թէ այլուր. Յովսէփիանէն շատ աւելի երկայն և զօրաւոր կազմուածք ունի, և միշտ գոռող էր հանդէս հայուն, բայց ափսոս իրեն համար որ մեր առիւծը զայն տապալած է այլեւս ու զոնէ Յոյներուն անդուսպ նախանձը մասամբ մը մեղմացած կ'ըլլայ։

Եգիպտոսի բոլոր օսար թէրթերը խիստ գովեստներ գրեցին մեր նորարուրոջ շամպիոնին մասին, մանաւանդ իտալական թէրթերը աւելի հրապուրիչ առզերով վեր կը հանեն Յովսէփիանի ունեցած ձիրքերը իր վազելու եղանակին մէջ։

Les Sports անկլօ-ֆրանսերէն ամսաթերթին մէջ Յովսէփիանի մրցումը այսպէս կը նկարագրուի։

«Յեսոյ starterը նշան կուտայ 15 քիլոմէթր վազողներուն որոնք մրցավայրին մէջ քսան շրջան պիտի ընէին և երկու անգամ Chatby-Անգէքսանդրիա երթային և վերադառնային. վազողները եօթը հոգի էին, որոնցմէ երկուքը բուռն մրցակիցներ իրարու. Քլէօ Տիանէլի Գանիրէի Heliopolisի marathon վազքի սեփակա-

նատէրը և Անտօն Յովսէփիան Միջազգային Մարմնամարզական Միութեան անդամ։

Երբէք կարելի չէր եղած տեսնել մաքառում մը այս երկու առաջնակարգ վազողներուն մաքառումին պէս. երբ երկու հակառակորդները կը վերադարնան Աղէքսանդրիային որպէս զի իրենց վերջին տասը շրջանը ընկն, Յովսէփիան միշտ առաջնն էր և Տիանէլի հարիւր մէթը ետ մնացած էր որով այս վերջինը տեսներով որ չի պիտի կրնայ կրկնին այդ հեռաւորութիւնը շահիլ, և Յովսէփիանին հասնիլ, կը ստիպուի գաղրիի վազելէ որով Յովսէփիան շատ գիւրութեամբ կը վերջացնէ իր մըրցումը 15 քիլոմէթրը 53° 46' 3/5 միջոցին լրացնելով։»

Այսպէս, մենք մարմնամարզի սիրահարներս, մածապէս ուրախ կը գգանք ինքնինիս, ինչպէս ամէն հայ անհատ պարտի զգալ հայ անուն մը կարդալով օտար թէրթերու մէջ իրբեւ champion, ուստի մենք ալ կը ծափահարենք մեր նորափողփոխ հեռասը որ իր կուրծքավը ցայտ գերազանցեց իր հարիւրաւոր օտարապազի մրցակիցները։

Ներկայ թուով մեր համակրելի Պր. Անտօն Յովսէփիանի պատկերը կուտանք և կը մազմենք որ օր մը զինքը համաշխարհային մրցումներու մէջ ալ յաղթական տեսնենք իրը հայ ազգին ներկայացուցիը։

**

Հոկտեմբեր 12ի կերակի օրը Գանիրէի կազմէքիէ հանրային պարտէզին մէջ կատարուեցան Անգլիացի զինուորականներու կողմէ կազմակերպուած շատ գեղեցիկ և հետաքրքրաշարժ մրցումներ, օրինակի համար վազել, կռիւմարտ, երկաթ վեր-

զնել, ոտքերու վրայ նստած վաղել առանց ծունկերը գետինը դնելու, չուան քաշել, և ալն :

Սըտքի պէջ, տեղացի մը 350 քիլօ վեցուց իր մարմնոյն վրայ, և Պր. Անտոն Յովսէփիան, Եղիպատահայ Շամպրոնը ալ մասնակցեցաւ հինգ քիլօմէթր վաղքի մրցումին և այս անգամ ալ յաղթանակը հայունն էր :

Հինգ քիլօմէթրի մրցման կը մասնակցէին 8 Անգլիացի զինուորականներ, և 1 հայ. Յովսէփիան այս մրցումին մէջ ալ իր անունը պանծացուց այն անհամար և խառն հանդիսականներուն առջև որ զինքը խիստ շատ ծափահարած են «Երօն Խոսպիան» պոռակով. վաղողները պարաւոր էին 50

չրջան բնել պարտէզին մէջ որ կը հաւասարի հինգ քիլօմէթրի, բայց Յովսէփիան այս անգամ այնքան խիզախօրէն կը խոյանայ իր վաղքին մէջ որ գրեթէ քանի մը չրջան ետեւ կը թողու իր անզիփացի մըցակիցները :

Այսպէս արձաթ միտայլ մըն ալ կը բարգու իր կուրծքը զարդարող տաճնեւ հինգ միտայլներուն վրայ :

Երանի՛ թէ կարգագրութիւն մը ըլլար որ Պր. Յովսէփիան Պերլինի 1916ի մրցումներուն կարենար մասնակցիկ և վըստահ եմ որ զինքը առաջնորդողներուն պատիւ պիտի կրնայ ըերեկ :

Լուսոր ԱՏԵՓԱՆ Ա.ՄԻՔՈ.ՑԵՍԱՆ
(Վերին Եղիպտոս)

“ԱԿԻՏԱՐԻ ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁԱՐԱՆԸ”

ԵԿ

ՀԱՅԿ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆՆԵՐԸ

(Ն.Ա.Մ.Ա. Խ.Մ.Բ.Դ.Ք.Պ.Ա.Թ.Ե.Ց.Ե.Ց.)

Անստորագիր նամակներ ինձ խորշանք կ'զգեն և միշտ թաքուն նպաստակ մը կը տեսնեմ այս տեսակ զրութեանց մէջ, որոնք անկեղծութեան սահմանին մէջ չեն. այս պատճառաւ է որ ձեզ կ'ուզգես ներկայս, չուզելով զբաղի խսկութիւնը ծածկող անձնաւորութեան մը հետ :

Ես ինչպէս Հայկ. Աղիմպիական խաղերուն, նոյնպէս բոլոր Սրբոյի հանդէմներուն ժամանակս ներածին չափ ուր որ ալ լինի ներկայ գտնութիւ հաճելի ժամանցներէս մին նկատած եմ և մինչեւ ծարդ այցելոծ ակումբներուս մէջ ամենէն գործնական յաջողութիւն մը ցուցնողը «Ակիւտարի Հայ Մարմնամարզարանը» լինիլը

տեսնելուս է որ սահմուած կ'զգամ ձեզ լուսաբանել :

Նախ, ինչպէս ասկից առաջ սարքը ուած հանդէմներուն, նոյնպէս ակնարկուած հանդէմներուն ներկայ լինելուս կրնամ ձեզ գոհունակութիւն մը պատճառելու համար ըսել թէ բաւական բազմութիւն կար և մանաւանդ շատ ուրախալի պարագայ մը ուշագրութիւնս գրաւեց : Եղին օրը հանդիսականներուն մէջ հարիւրէ աւելի պղափկ տղայոց ներկայութիւնը աջքառու էր, պարագայ մը որ հրձուանօք գիտեցի եւ հաւատացի որ Սկիւտարցին ըմբռնած է մարզանքի կարևորութիւնը և իր «Հայ Մարմնամարզարանին» կատարած դերը գնահատած :

Գալով այն ակնարկութեան թէ՝ այդ ակումբը պօյգօր հոչակած է Հայկ. Ողիմ-պիտկան խաղերուն դէմ, ձշմարիտ որ ծիծաղելի կը գտնեմ:

Հայկ. Ողիմպիտական խաղերը անհատի մը կամ մասնակի հաստատութեան մը չեն պատկանիր, այլ Ընդհանուր և Ազգային շարժում մ'է և չէ կարելի պօյգօր ընել անոնց դէմ:

Իսկ Զեր, Տիար կէօգիւ պէյիւ քեանի և ուրիշ ակումբներու բացակայութիւնը «Եկն ընդ ականի» քաղաքականութեան վերագրումը վաստ գրչի մը զրպարտութիւնը կը նկատեմ, զիտեմ որ ինէ լաւ ըմբռնած էք թէ՝ ձշմարիտ Տրուտսառ մը ոփակալութիւն, քէն, պօյգօր ևն. չի ճանչնար, այդ ակնկալութեամբ վստահ եմ որ լուսաբանութենէ աւելի կտրուկ և պատշաճ պատասխան մը պիտի տաք:

Մնամ Զերդ համակիր
ԺԻՐԱՅԻ ԽՈՐԱՎԱՆՃԵԼՆ

10/23 Նոյեմբեր

Շինէ

*

«Մարմնամարդ»ի անցեալ (թիւ 8 - 9) թուով Սկիւտարէն «Հայ երիտասարդ» մը ստորագրութիւնը կրող գրութիւն մը հրատարակած էինք, որուն մէջ յօդուածագիր պարոնը կարդ մը նկատողութիւններէ վերջ, դժգոհութիւն կը յայտնէր որ Սկիւտարցին պէտք եղածին պէս չի քաջալերեր տեղուոյն «Հայ Մարմնամարդարան» անուն միութիւնը. յօդուածագիրը այս ցաւալի պարագան, այսինքն հանրութեան անտարբերութիւնը իրը հետեւանք ընդունելով՝ իր կարծիքով կը բերուէր խորհեղու թէ անպատճառ առընչութիւն մը ըլլալու էր հանդէսին անփայլ անցնելուն, ժողովուրդին, մասնաւորակէս Տ. Տ. Կէօգիւպէյիւ քեանի, մեր, ինչպէս

նաև պոլսական կարգ մը հայ մարմնամարդական միութեանց բացակայութեան միջև, և իր կողմանէ եղբակացնելով, կ'ըսէր թէ «ի՞նչ արամաբանութեամբ հոս պատահական համակիր բազմութիւն մը ակնկալել, երբ միմիայն այս ակումբին անդամները պօյգօր հոչակած են Հայկ. Ողիմպիտական խաղերուն դէմ և այլն»:

Յօդուածագիր պարոնը ըսելէ վերջ թէ ինք և իրեն պէսները շարժումին կը հետեւին պարզապէս անոր գեղեցկութեանը և կինսունակութեանը համար, ու քաջալերուած՝ իր մէջտեղ դրած խնդրոյն սրօրի հայ կեանքին մէջ ներկայացուցած հանրային հանգամանքէն, բացատրութիւն մը կը պահանջէր իր խնդրոյ նիւթ ըրած կողմներէն ու այս՝ միմիայն թիւրիմացութիւնները բառնալու և իրողութիւնը ուրոշ կերպով հանրութեան ներկայացնելու համար:

Պահանջքը բանաւոր էր ու գոհացումը անյնաւածգելի. հակառակ յօդուածագիր պարոնին այն ատեն մեղ համար անծանօթ անունին — այժմ իր խկութեանը ծանօթ էնք, — չէինք կրնար իր խնդիրը նկատի չառնել ու այս՝ երկու շատ բանաւոր պատճառներով, առաջին՝ մեզի համար այնքան կարեւոր չէր յօդուածագիր պարոնին ով ըլլալը, այլ կարեւորը այն էր որ մէջ բերուած մտքերը և ենթադրութիւնները գոյցութիւն ունեցող պարագաներու մասին, ճիշտ էին թէ ոչ, և երկրորդ՝ մերժելով նկատի ունենալ և լուսաբանելով յօդուածագիրին յուղած մտքերը, խնդրոյ առարկայ կողմներէն խրաքանչիւրը լոելեայն հաստատած պիտի ըլլար յօդուածագրին յոյտնած մտավախութիւններուն ու ենթագրութիւններուն գոյութիւնը:

Երկնդրանքի մէջ մնացինք ու սակայն որոշեցինք դիմել ամենէն բանաւոր ճամ-

րուն, այն] է՝ զրութիւնը եղածին պէս հրատարակել իրը հանրային կարծիքի աշ- զատութեան այտայայտութիւն և յօդ- ուածագրին արդէն յիշած ձեւով, խնդրոյ նիւթ կազմող կողմերը հրատիրել որ իրենց վերագրուած կարծիքներուն մասին հաճին լուսաբանութիւն տալ:

Ցարդ այս մասին ո և է զրութիւն չենք ստացած. ցաւալի է տիրող անտար- բերութիւնը. անհատները ինչպէս նաև անհաներու հաւաքակած կազմ մը ներ- կայացնող միութիւնները պէտք է համոզ- ուին թէ ստիպուած են հանրային կար- ծիքի արտայայտութիւնները նկատի ու- նենալ, ու պարտական են հանրութեան ներկայացնել իրենց ունեցած զործունէու- թեան կամ բռնած ուղղութեան հաշիւը, եթէ իրապէս կը փափաքին որ հանրու- թիւնը—հոգ չէ թէ այժմ չատ փոքր չա- փով մը միայն, —իրենցով զբաղի, օր մըն ալ իրենց օժանդակի, որովհետեւ պէտք է գիտնալ թէ օժանդակութիւնը միշտ օժ- տակար բանի մը մասին համոզում գո- յացուելէ վերջ միայն տեղի կունենայ. ասիկա ինքնին շատ որոշ է:

Եւ սակայն մեզի իրաւունք չենք տար տիրող անտարբերութեան հոսանքէն մըղ- ուելու ու յարուցուած հարցը անպատաս- խանի թողելու, բան մը՝ զոր ընկելու կա- րելիութիւն ալ չունինք, առանց մեզի հա- մար աննպատաս անպատենութիւններու տեղի տալու:

Դուռընակութեամբ հրատարակած ենք գրութիւն մը Տիար Ժիրայր Խօրասանձ- եանի կողմանէ, որուն մէջ յարգելի յօդ- ուածագրը կ'ըսէ թէ ինք ներկայ գտնուած է «Սկիւտարի Հայ Մարմնամարզարան»ին հանդէսին ու կրնայ վկայել թէ՝ բաւական բազմութիւն կար, մասնաւորապէս փոքր տղայք, և թէ մասնաւանդ, հանդէսը իրը

սրօրի վարժութիւններու արդիւնքները երեւան բերելու սահմանուած հանդէս, շատ փայլուն եղած է. այս պարագան դմեզ մեծապէս կը հրձուեցնէ, ու իրը յարգելի յօդուածագրին յուսացած սրօրց- մէնները հրապարակաւ կը չնորհաւորենք միութեան մարդի Տիար Մ. Մկրեանը և մրցորդ անդամները իրենց ձեռք բերած մարմնական առաւելցութիւններուն համար, մեր այս չնորհաւորութիւնը այնքան ան- կեզծ և զգացած ուրախութիւնը այնքան մնած է որ, հակառակ ինդրոյ առարկայ հանդէսէն վերջ մեզի գրուած ըլլալուն թէ՛ մէկ շրոնոմէրե միայն կը գործեր, —բան մը՝ որ երբեք ընդունելի չէ մրցումներու արդիւնքները վաւերական նկատելու հա- մար —, մենք չուզեցինք այդ պարագան չեցակ, թերեւս պարզապէս մեր բարեա- ցակամ տկարութեան ենթարկուելով: Այս պարագան այժմ երեւան հանկ ստիպուած ենք կանխապէս մեր քննադատական ոգիին անաջառութիւնը երեւան բերելու, ինչպէս նաև ցոյց տալու համար թէ մենք ամէն ինդրի վրայ վարժուած ենք նայե- լու լոկ իր ներկայացուցած սկզբունքային տեսակէտէն ու մեզի համար կան միայն գործեր՝ որոնց օգտակար կամ վնասակար ըլլալը համերուեան ներկայացնել մեր պար- տականուրիւնն է, որուն չենի կրնայ յունա- սիկիլ:

Ուրիմն երեւան դրուած հարցը իր ամճնապարզ ձեւին տակ հետեւեալն է. իրաւ և որ Սկիւտարի Հայ Մարմնամարզա- րանը պօյօշ լրած է Հայկ. Աղիմայիսկան խաղերուն դեմ, եւ թէ իրաւ և որ ես, Տ. Կոօզիւկոյիւեան եւ կարգ մը ակուեմներ այդ բանը փիխադառձ ենի անոնց հան- դէսներուն ներկայ չի գտնուելով:

Պատասխանելով առաջին հարցման, կը ցաւիմ հաստատական պատասխան մը

տալու ստիպուելուս, և սակայն տիսուր իրողութիւնը ինծի այս բանը ընկել կը հարկադրէ. այօքքողին գոյութեան համոզուած եմ ոչ միայն ես, այլ երեք տարուան ընթացքին գործող Ողիմպիական խաղերու կարգադիր մասնախումբն ալ, թէ և ինծի պէս առանց այդ բանին պատճառները ստուգապէս գիտնալու: Ինծի չի պատկանիր կատարուած այօքքողի մը մասին ենթադրական բացատրութիւններ տալու, այլ ինչ որ մենէ կը պահանջուեց ու գէթ ես ընկեվ իմ պարտականութիւնս կատարեցի, հաստատել կամ ժիստել էր կարգ մը անձերու ունեցած կասկածները, ու այսպի միայն:

Հարցումին երկրորդ մասը, որ յօդուածագրին ենթադրութեամբ կրնար առաջինին բնական հետեւանքը ըլլալ, պարզապէս տղայական կը գտնեմ ու վճռօրէն այդպիսի կարծիք մը մանաւանդ գործեակերպիս մասին կը մերժեմ. «Հայ Մարմնամարդարան»ի անդամներուն Ողիմպիական խաղերուն չի մասնակցենուն իրը արդարացում առաջ քշած առարկութիւնները այն է որ, իրը թէ կարգադիր մասնախումբը, դատաւորները, պաշտօնատարները, արդիւնքները իրապէս ձեռքբերուածներէն աւելի կը ներկայացնեն եղեր հանրութեան, զայն աւելի պաշտելու համար. այդպիսի ենթադրութիւն մը ինքնին արդէն վիրաւորական է այն անձերուն համար՝ որոնք ու և է շահ չունին բան մը աւելի կամ պակաս ըսկելու համար և միմիայն շարժումին սէրն է որ զիրենք ամառուան այդ տաք օրերուն քամի մը ժամ տեւականօրէն ոտքի վրայ պահած է ջերմ արեւու մը տակ: Ակիւտարի «Հայ Մարմնամարդարան»ի անդամներուն ըստածներուն վիրաւորական հանգամանքը սակայն այնքան զօրաւոր պատճառ մը

չպիտի նկատէի իմ օիրած հանդէսիս իրը պաշտօնատար ներկայ չի գտնուելու, որքան՝ եթէ չի փափաքէի իրենց խնայած ըլլալ իրենք իրենց հանդէպ ցոյց տուած ենք և թէ իրենց համակիր չենք, չի՞ն խորհիր արդեօք որ այս անգամ ալ արդիւնքները պակաս ցոյց կուտանք, տարուած ըլլալով կողմնակալութեան ողի մը. իրենց կողմանէ նոյն իսկ այդպիսի մասվախութիւն մը զոր անպայման պիտի ունենային, այլ ևս մեզի համար անհանդուրժելի պիտի ըլլալը, ու միմիայն այս տեսակէտին վրայ Տիար Կէօղիւպէօյիւքնեանի հետ համաձայնել վերջ որոշեցի հանդէսի չերթալ. ուրիմն ներկայս կրնայ նկատութիւն նաև բացատրութիւն մը Տիար Կէօղիւպէօյիւքնեանէ: Տակաւին զմոզ չի ճանչնալ կը նշանակէ, ելել ենթադրելու համար թէ կրնանք օգտակար գործ մը անհատներու զոհել. ո՛չ, ու է հայու մը կատարած օգտակար գործը, ըլլայ ատիկա նոյն իսկ մեր գործունէութիւն գուրս, զմեզ յանունս կ'ուրախսիէ և կ'ոգեւորէ: Տարբեր բան որ ուրիշներ անպայման կ'ուզեն կազ մը տեսնել գործերու և անհատներու միջնէ: Ահաւասիկ մեզմէ պահանջուած երկու հարցումներու մասին մեր պատասխանները. եթէ կը պահանջնենք որ հանրային կարծիքը յարգուի և անոր գոհացում տրուի, թերթը մերը եղած ըլլալու պարագան պէտք չէ ուրիշներու համար պատճառ մը ըլլայ նոյն իսկ խորհերու թէ՛ կրնանք իրենց ըսկել ու զածները նկատի չառնել, մեր թերթին սիւնակները ամէնոււն տոջեն բաց են, մասնաւորապէս այս ինդրոյն շուրջ «Հայ Մարմնամարդարան»ի առջեւը, բայց

պարտք կը զգանք յայտարարելու թէ պէտք է անոնք սահմանափակուին սա հարցին շուրջ թէ՝ իրապէս իրենից պօյօդ ըրած են թի ոչ ու երե այն՝ ինչ բանաւոր պատճառներէ առաջնորդուելով այդ բանը ըրած են:

Ինչպէս ըստնք այս սահմանափակումը շատ անհրաժեշտ է, որովհետև տարբեր

կերպով սկսուած վիճաբանութիւն մը զմեղ կլնայ շատ հեռուները տանիլ և ստիպել որ խնդրոյն վրայ նայինք գիշերական մարզանքներուն ներկայացած ընկերային բարդ տեսակէտէն, բան մը՝ որուն նպաստաւոր արդիւնքները կրկին իրենց կը պականի:

ԾԱԽՈՐԾ ՔՐԵՍՏՈՆԵԱՆ

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ ՍԱՄՍՈՒԻ ՄԷԶ

(ՆԱՄՈՒԿ ԽՄԲԱ.ԳՐՈՒԹԵԱՆ)

Այսօր ստացանք Զեր թերթի 8 9 թիւը, որ Սամսոնի Զեր թղթակիցը մեր վարժարանի մարմնամարզի դասերուն և դաշտահանդէսի մասին գրած էր.—Շնորհակալութիւն յայտնելով թէ՛ Զեր թրդթակիցի, և թէ՛ Զեր որ հաճեր էք մամլոյն տալ Սամսոնի մէջ եղած այս նորութիւնը. թոյլ տուէք մեզ ուղղել մի սխալ —Մարմնամարզը ո՛չ թէ «հազիւ թէ տարւոյն կիսուն» մտաւ գասաւանդութեանց շարքին մէջ, այլ տարւոյն սկիզբին իսկ, իր հետ ունենալով երկուու զրութիւնը, փորձառական դասերը։ Մէնք չենք որ «հազիւ թէ տարւոյն կիսուն» պիտի մըտցնէինք մարմնամարզը. իսկ աւելի կարեւոր կը պակախ մեզ, որու վրայ ոչինչ չէ գրած յարգելի թղթակիցը, այդ այն է որ մարմնամարզի դասերը Սամսոնի մէջ բաւական գժուարութիւններու տեղի տուին և կուտան—մանաւանդ բակի (բացօքայ մարզանքներու) և վրան փակ տեղի (անձրեւային օրերուն համար) չգոյալութեան պատճառաւ։ Այս տարի մեր ֆանֆարը և օրկէստրը սկսած է. լիայոյս ենք որ Սամսոնցին կը հասկնայ մարմնամարզի բարյացուցիչ և կրթիչ նշանակութիւնը, մանաւանդ փողոցները մնացած իւր զաւակներուն համար և անհրաժեշտը կընէ զայն ընդհանրացներու և կատարելագործելու համար։

Թոյլ տուէք աւելցնել նաև որ Ա. Հնորհիւ Քաղաքիս Դաւառ. Ուսումն. Խորհրդոյ բարեհայեցողութեան, մեր մարմնամարզի ուսուցիչ Պր. Վ. Յովհաննէսիսանը Կիրասոն գրկուեցա հոն այդ դասերը կազմակերպելու համար։ Այս տարուան ուսուցչական համագումարին մէջ որոշուեցաւ մարմնամարզը Սամսոնի թեմի (Ճանիկ) բողոք դպրոցներուն մէջ պարաւարիչ դարձնել, Գ. Ծրագիր կայ յառաջիկայ տարին նոյն Պր. Վ. Յովհաննէսիսանը ներքին դաւաները զրկել մարմնամարզի պրոպագանդն ընկերու և ի հարկին ցանկացող ներուն ուսուցանելու համար։

Ցարգանօք

Օ.Բ. ՄԱ.ՄԻԿԱՆՆԱ.Ն

Սամսոն Տեսոյ Սամսոնի Ազգ. վարժարանա

* *

Մեծ հաճոյքով կը հրատարակենք Սամսոնի ազգ. վարժարանաց անսուչ և ֆիշերական դաստիարակութեան հայ վարժարաններէն ներս պարտաւորիչ դարձուելուն համակիր Տ. Արա Մամիկոննանի խմբագրութեանս ուղղած զրութիւնը, որ նպատակ ունի սիսալ հասկացողութիւն մը վարժանկու։

Հարցը կը վերաբերի Սամսոնի մեր թղթակիցին մէկ գրութեան մասին (թիւ 8—9), որուն մէջ ան ըսած էր թէ կանոնաւոր մարզանքը վարժարանէն ներս

մտած էր միայն տարույն կիսուն . այժմ
առաջանի ըլլալով որ ան այս տարի իր կա-
ռանաւոր տեղը ունեցած է ներկայ դրա-
բական տարեմուտէն խակ, պարզ է թէ
որցական թղթակիցը անցեալ զպրոցական ըը-
միք թղթակիցը անցեալ զպրոցական ըը-
չանը ակնարկելով այդպէս ըսած է . այս
հարկացութեան կը յանդինք սա հատե-
լողութեամբ թէ միք թղթակիցին միշեալ
զբութիւնը մեզ ու զարկուած էր արձա-
կուրդին վերջերը և ինքնին չէր կրնար
մաս կազմել ներկայ դպրոցական ըթանին
հետ . թերթին յապաղման պատճառաւ
չի կարողացանք այդ զբութիւնը այն ա-
տեն հրատարակել, և այժմ ան թիւրիմու-
ցութեան մը անզի տուած է, զոր ուղղել
մեզի պարս կը նկատենք :

Յանուն այս կենաւկան շարժումին,
որուն ծաւալմանը համար մենիք Անգի ո և է
զոհողութիւն չենք ինսակեր, և յանուն
տպագայ հայ երիտասարդութեան, որ
հմանաւորուած փիզիքական դաստիարա-
կութեան մը բարիքներէն պիտի օգտուի,
միք չորհուաւորութիւնները կուզենք Տիար
Ա. Մամիկոնիանի, անդույն Գաւառ.
Ուսումն. Խորհուրդին և Տիար Վ. Յով-
հաննէսեանի, որոնք չի բաւականալով
միայն իրենք իրենց օգտուելու փիզիքա-
կան դաստիարակութեան բարիքներէն,
այժմ ծրագրիը են կարելիութեան չափով,
հետպհետէ, շարժումը տարածելու նաև
ուրիշ վարեր, ու այսպէս ալ, որ
հայութեան կերպուներուն և հատղհետէ
հայութեան սրտին մէջ :

Մեզի համար այս ասիթե յարմար
կը նկատենք շարժումին տարածման հա-
մար ունէ կերպով աշխատողներուն ուղ-
ղելու միք երախտագիտութիւնը յանուն
չայ առգին՝ որուն այս կերպով մեծ բա-
րիքներու տիրանալու համոզուած կերպով
է որ կաշխատինք երեք տարիէ ի վեր :

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ՍԿԻՒՑԱԲԻ ՄԵՋ

Սկիւտարի Տիկնանց Ընկերակցութեան
Սրբի Մամախումրը կը յայտարարէ որ՝
Տիկններու և Օրիորդներու կողմէ յայտ-

նուած փափաքին համաձայն վերսկսած է
հաւայսական մարզանի դասերը տուածնոր-
դութեամբ ծանօթ ուսուցիչ Պր. ՇԱՀԱՐԾ
ՔԲԻՍԵՍՆԻ :

Դասերը անդի կ'ունենան Յ Նոյեմբեր-
բէն սկսեալ ամեն Երկուշարթի երեկոյ
միջ 4¹/₂ մ (լ. Ե.) Յ. Մ. Սրահին մէջ :

Մամախումրս պիտի ջանայ ներկայ
շրջանին՝ միջոյներուն ներած չափով կաղ-
մակերպել զիսական և զրուական պայտիներ,
ինչպէս նաև մարզանքի կանոնաւոր դա-
սութացքին միացնել հաճելի օգտակար
մարզական խաղեր որոնց բնդհանուրէն
պիտի կրնան օգտուիլ Տ. Լ. Ս. Մանա-
խումրի ամէն անդամուհիք :

Անդամակցութեան պայմանն է ամ-
սավճար Յ դրւ :

* *

Յ. Մ. Ս. Մամախումրս քաջակեր-
ուած նախորդ շրջաններու գտած լու ըն-
դունելութենէն, այս տարի ևս կը կաղ-
մակերպէ միջոյնական կրուուրեան կանոնաւ-
որ դասընթաց մը, որ անդի պիտի ունե-
նայ յառաջիկայ 11 Նոյեմբերը, Երկուշարթի
գիշերէն սկսեալ Միութեան սրահին մէջ :

Դասաւանդութեան կանոնաւորութիւ-
նը ապահովող գրաւական մըն է արդէն
Պր. ՇԱՀԱՐԾ ՔԲԻՍԵՍՆԻ անունը, որ
ստանձնած է խումբիս վարիչ ուսուցչու-
թիւնը :

Մամախումրս այս առթիւ կը փութայ
ծանուցանել նաև իր անդամներուն որ
Տիար Տօքթ. Ս. ՈՒԶՈՒՆԵԱԼ, իր պատ-
ուակալ բժիշկ, իր լուրջ քննութեան ա-
ռարկայ պիտի ընէ մարզիկներուն ընդհա-
նուր առողջական վիճակը :

Դասաւանդութիւնները անդի կ'ունե-
նայ ամէն ԲՀ. երեկոյ ժամը 8¹/₂ մ (լ. Ե.) :

Արտօնակեր

ՇԱՀԱՐԾ ՔԲԻՍԵԱՆ

Պատախանառու-Տիօրին

Կ. ՈՒՆՃԵԱԼՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ

Ի ԲՈՐԻՉ

1828—1829

ԿԵՐՈՐՈՆԱՏԵՂԻ

Ի ԲՈՐԻՉ

9 ԲԱԼԱ ՎԱՆՏՈՄ 9

Ի Ի Ն Ի Օ Ն

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ և պահեստ

329 միլիոն ֆրանք

1906ին գանձուած ապահովագլին

30 » »

Մինչեւ 1906ի վերջը հատուցեալ վնասք

410 » »

Խնչղէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իւնիօնի ապահովագրելոց :

Արեւելքի համար մասնաւոր գեղչեալ սակացոյց նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶՈՒՅՑ քան ու է Ընկերութեան պայմանները : Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամենէն աման դիմուով, օրինակի համար՝

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ի ԴԵՊ ՄԱՀՈՒ, ԽԱԾՈՒ, ԴՐԱՄՈԺԻԾԻ, ԱՆ, ԱՆ :

Ընկերութեան դրամաստումն է 000ՄԱՆՆԵԱՆ ԿԱՅԱԲՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ :

Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհանուր Տնօրէնութիւն

Ընդհանուր Տնօրէն Սիմոն Քայսէրլեան

Կենաց Ճիւղին Պետ Միհրան Տէր-Ներսէսեան

Պոլիս, Ղալաթիա, Խւնիօն Խան

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գյուղաւոր քաղաքաց մէջ

2—12

ԱՄԵՆ ՀԱՅ ԱՆՀԱՏԻ

ԵՒ ԱՄԷՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆՑ ԱՆՀՐԱՋԵՇՏ

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՔԱՐՏԷՍ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ

ԱՄ. 1,2,250,000 ՏԱՐԱԾՈՒԹԻՒՆ 1,22×0,88

Կը պարունակէ Փոքր-Ասիա, Հայաստան, Ասորիք, Միջագետք, Արաբիա, Կաւկասիա, հիւսիս, Եգիպտոս, Բնչղէս նաև հին Հայաստանի փոքրիկ մէկ քարտէսը ըստ սեպածեւ տրծանազրութեանց: Քարտէսին մաս կը կազմէ գրքոյկ մը որ կը պարունակէ վիճակագրական, վարչական ու առողարնակչական կարեւոր ծանօթութիւններ: Ծրագրեց՝ Ա. Պիպոննեան: Գծագրեց՝ Յ. Փափակեան:

Ուշադրութեան արժանի է հայրենի պատմական ու նուրբական վայրերու և սրբագրերու անունները, որոնք և ոչ մէկ քարտէսի վրայ կարելի է գտնել: Գին՝ թղթեայ 10, լամապատ 15, սալոնի համար շրջանակով 25 դրչ: Կեդրոնատեղին՝ Պապը Ալի ճատաէսի, թիւ 25. Վաթան կաղմատուն. Մալազանեան եղբարց քով:

ԶԵԶԻ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐԸ

Կանանց

Ս.րանց

Իրր Մարմահամարզիկներ, պարտաւոր էք գիտնալ թէ լաւ Molletier մը և Suspensoir մը ձեր անհրաժեշտ պիտոյքներն են, բերել տուած ենք աշխարհի առաջնակարգ տունէ մը վերոյիշեալ ապրանքները, զոր ամէն կերպով կ'երաշխաւորենք:

Ամբողջ տարի մը տեսականորէն կրնաք քաղել, առանց որ ձեր մենէ առած Molletierը քակուի կամ ո և է անհանգստութիւն պատճառէ. թերեւս ձեր առարկութիւնը գինին մասին ըլլայ, բայց երբ ձեզ վստահացնենք թէ մեր ապրանքները ուրիշներէ առնուազն յորս անզամ աւելի դիմացկուն են, այդ առարկութիւնն ալ ինքնին կը վերնայ: Գինն է 30 դրուչ: Փոստի ծախքը միշտ գնողին վրայ է:

Աւելորդ կը նկատենք Suspensoirի մը բժշկական առաւելութիւններուն մասին խօսիլ, միայն կ'ուզենք նկատել տալ թէ, ե՞թէ որոչէք Suspensoir մը գնել, միմիայն գնեցէք Teufel տան «Olympria» Suspensoirը. Գինն է 10 դրուչ: Փոստի ծախսը միշտ գնողին վրայ է:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԶԵՐ ՈՒՍԵՐԸ ՇԻՏԱԿ ԶԵՆ

Փափաքերով նաեւ դրապէս օժանդակել մեր ընթերցողներէն անոնց՝ որոնք կ'ուզեն իրենց ուսերը շտկել, մարմինը ուղղել, կուրծքը զարդացնել, յատկապէս բերել տուած ենք կարգ մը առողջապահական bretelleներ (ասխը), որոնք սովորական երետիկութիւններու գործը տեսնելէ զատ, մարդուն մարմինն ալ ուղիղ կը բռնեն, անոր ատպով վայելուչ երեւոյթ մը: Ապապրելու պարագային յիշատակել թէ՝ արակա՞ն թէ իգական սեռի համար կ'ուզուի, ու նշանակել նաև անձին տարիքը, որպէս զի յարմար մեծութեամբ ուղարկուի: Գինն է 25 դրուչ, զաւառի համար 27 դրուչ, փոստայի ծախսով:

Աւելի դիւրութեան համար կարելի է դիմել նաև Պահճէ Գարու, Հայլ Ճիզմէճեանի խանութը, ուր ցուցադրած ենք արդէն մեր ապրանքներէն մաս մը, իսկ կերպոնատեղին է Մարմահամարզի խմբազրատունը:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԾ Է ՍԵՐՆԴԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ՍԵՌԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱՅսուն գործը, զոր Մարմամարգ հանդէսը ձեռնարկած էր հրատարակել։ Այս գործը թարգմանուած է ամերիկացի նշանաւոր բժիշկ և ընկերաբան Մ. Վինֆիլտ Հօլի գրքին տասներեքերրորդ տպագրութենէն, և նպատակ ունի Հայ ընթերցողին և մասնաւորապէս երիտասարդին սեռային գենամիքի մասին բացատրել այնքան բան միայն՝ որքանին պէտք ունի առողջ և մաքուր կեանք մը ապրելու համար։ Մենք զանց կ'ընենք այս գրքին յառաջ բերելիք օգուաներուն մասին խօսիլ, միայն հոս կուտանք գրքին պարունակութեան մէկ ցանկնիւթոցը, որմէ կարելի է իր մասին լիութ գաղափար մը կազմել։

ՍԵՐՆԴԱԳՈՐԾՈՒԹԸ ԿԵՆՍՍԲԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏԻՆ. Ընդհանուր գործունեութիւնի ապրող գործարանաւորութեանց. Անձնանուեր գործունեութիւնի։ Ցեղապաշտան գործունեութիւնի։

ՄԵԿ ՔԱՆԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒԹԻՐ ԿԵՆՍՍԲԱՆԱԿԱՆ ՄԿԴԲՈՒՆՔՆԵՐ. Զոհողութիւն եւ վարձասրութիւն անձնանուեր գործունեութեանց մէջ. Զոհողութիւն եւ վարձասրութիւն ցեղապաշտան գործունեութեանց մէջ։

ԱՐԲՈՒՆՔԸ ԱՐՈՒՆԵՐՈՒ ՄԵԶ. Ընդհանուր փոփոխութիւններ մարմանյան եւ հոգույն մէջ. Ծննդական դրութիւնը. Խաղ ու աշխատանք. Ընկերութիւնը. Կրօնը։

ԱՆԴԱՄԱԳՆԱՌԻԹԻՒՆ ԵՒ ԲՆԱԽՈՍՄԻԹԻՒՆ ԱՐՈՒԻՆ ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԴՈՒՆԱՐԱՆԱՑ. Առնականութիւն։

ԶԱՓՈՀԱՍԱ ԱՐՈՒԻՆ ՍԵՌԱՅԻՆ ԱՌՈՂՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԸ. — Ապօրէն յարաբերութիւն կիմեռու մէս. զիմութիւն. Ժումկադրութիւն։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ. Անունդ. Լոգանք. Մարզան. Քունին առողջաբանական պահանջումները. Խորհուրդներու սանձում։

ՆԵՐԱՐԳԱՆԴԱՅԻՆ ԱՃՈՒՄ ԵՒ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ. Մայրութիւն. Հայրութիւն։

Յաւելուած առևնակենական խնդիրներու շուրջ։

Այս յոյժ օգտակար գրքին գինն է

5 Ղրուշ (զեղչեալ գին)

Կեդրոնասեղի Մարմամարգի խմբագրատունը եւ կամ դիմել բոլոր գրավաճառներուն։

ՌԱՍԻՈՒ ԼԱՄԲԱՐ
ԵՐԶԵԱԼ, ԿՑՈՒՑՈՎ, ՀՐԱՇՈՎ, ԼՈՅՈՎ, ԵՒ ՍՎԱՐԱԿԱՆ ՔԱՐԻՒՂՈՎ.

Radium Chic

Modèle 19II

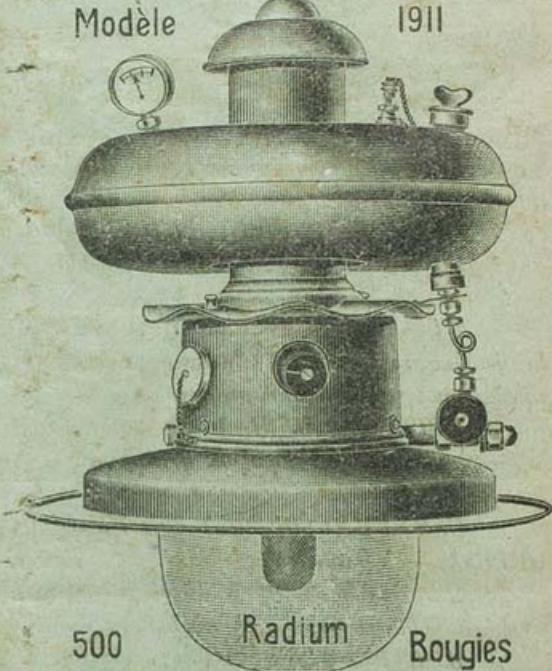
250

Bougies

Radium Exérieur

Modèle

19II

Radium Bougies

500

Փոքր, սիրութ, զնհարանման

250 ՄՊՈՄ ԱԻ.Ժ.

Ներքին գործածութեան համար
Քարելղի սպառութ

և Քաշ՝ 24 ժամուան մէջ

Գիբ՝ $4\frac{1}{2}$ Օսմ. ուկի կանխիկ
Բօմբը, Մանշօնը, Կլոպը, Զազարը և
Քաջէն միասին

500 ՄՊՈՄ ԱԻ.Ժ.

Քարելղի սպառութ

և Քաշ՝ 12 ժամուան մէջ

Գիբ կանխիկ

Դուրսի գործածութեան համար Յ Յամ. ոսկի

Ներքին գործածութեան համար

$5\frac{1}{2}$ Օսմ. ուկի

Բօմբը, Մանշօնը, Կլոպը, Զազարը և

Քաջէն միասին

ԹՈՒՐԳԻՒՑ ՄԻԱԿ ՆԵՐ՝ 0.60.80.81.82 ԵՎ ՄԹԵՐՈ.83.ԵՐ

Ս. Փ. Ա. է Ս Ի Ր Ժ է

27, Եահափւար փողոց. Կայտարա